

Méhészetünk

HAVI FOLYÓIRAT.

AZ ORSZÁGOS MÉHÉSZSZÖVETSÉG MAGYAR HIVATALOS LAPJA
AZ ÉRSEKUVJÁRI, MOLDAVAI, GALÁNTAI ES CSAP NAGYKAPOSI
MÉHÉSZEGYESÜLET HIVATALOS LAPJA

Méhészetünk cheque száma: 105.288. Brno.

Megjelenik minden hó 1-én.

Főmunkatársak:

BALOGH BALINT, BRESZTOVSZKY LAJOS,
FALB GYULA, KALÁSZ ANDOR, SZMRNÍK
JANOS, SZOMOR JÓZSEF, SZÉKELY
VILMÓS és VASZILOSIN GYÓRGY
Főszerkesztő: WILLAND JANOS tanító.

Az Érsekújvári Méhész Egyesület tagjainak tagdíja Méhészettünkkel együtt 30 Kó. a Slovenský Vöelárral 25 Kó. — Nem tagoknak 24 Kó. —

Magyarországon az előfizetési díj fél avra 3, egy evre 5 pengő, Romániában 150 lei egy evre a tagsági díjjal mely postautalványon küldendő

Méhészeti kellékek

kaphatók

Barák és Vanča

vaskereskedésében

Nové Zámky, Főtér.

Méhészek !

Lapzárta mindig a hónap 20-ika, az on tül érkező közlemények csak a következő lapszámban jelenhetnek meg.

Akinek eladó méze van: jelentse be szerkesztőségünknek Nové Zámky, Kórház u. 27a.

Hirdetési árak:

1 old.	1-szer	200 Kč.	3-szor	10 ⁰ / ₀	6-szor	15 ⁰ / ₀	12-szer	20 ⁰ / ₀	árengedmény
1/2	"	110	"	"	"	"	"	"	"
1/4	"	60	"	"	"	"	"	"	"
1/8	"	30	"	"	"	"	"	"	"

Cimkén 1/4 oldal 90 Kč. 1/8 oldal 45 Kč. Többszöri hirdetésnél megfelelő % le.

Műlép garantált tiszta méhviaszból, valamint méhészeti cikkek (kaptár, pergető stb.) a legjobb minőségben és legjutányosabban

A. Schmidt és Társa Utóda méhészetivállalatnál

Bratislava, Duna ucca 53. szám szerezhető be. Ugyanott megvételre keresztek 1-a szavatolt tiszta pergetett méz, sonkoly és élőméhek. Viaszt feldolgozásra elfogadunk bármily mennyiségben. Felhívjuk a méhészek figyelmét rendkívül előnyösnek elismert szalmakaptárjainkra (kis Boconády, nagy Boconády és Balogh rakodó rendszer) melyeket előzetes megrendelésre jutányos áron szállítunk. Posta és vasuti szállítások a legnagyobb pontossággal lesznek végrehajtva. 1927 ben a komáromi kiállításon ezüst éremmel kitüntetve.

A Schmidt és Társa Utóda

ÉRSEKUVÁRI TAKARÉKBANK

RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

Telefon 22. sz. **NOVÉ ZÁMKY.** Alapítva 1848.

Délszlóvenszko legrégebbi intézete, betétgyűjtésre jogosult. — Betéteket elfogad könyvecskékre és folyó számlákra legmagasabb kamatozás mellett és minden felmondás nélkül visszafizeti. — Folyósít kölcsönöket váltókra, bekebelezésekre és folyószámlákra. — Átutalásokat a legelőnyösebben eszközöl. — Szlovák biztosító társaság főigynöksége.

Gyűjtsünk hirdetéseket s előfizetőket: lapunkat azonnal bővíteni fogjuk!

Nyomatott Winter Zsigmond Fia könyvnyomdájában Érsekújvárott.

MÉHÉSZETÜNK

HAVI FOLYÓIRAT

A SZLOVENSZKÓI MÉHÉSZ SZÖVETSÉG

AZ ÉRSEKUVÁRI, MOLDAVAI, GALÁNTAI ÉS CSAP NAGYKAPOS,
MÉHÉSZEGYESÜLET MAGYAR HIVATALOS LAPJA.

Főmunkatársak: *Balogh Bálint, Bresztovszky Lajos, Falb Gyula,
Kalász Andor, Szmrtnik János, Szomor József, Székely Vilmos,
Vaszilcsin György.*

Főszerkesztő: **WILLAND JÁNOS** tanító.

Méhészetünk cheque száma :
105.288. Brno.

Az Érsekújvári Méhész
Egyesület tagjainak tagdíja
Méhészetünkkel együtt 30 Ké.
a Slovenský Včelárral 25 Ké.
— Nem tagoknak 24 Ké. —

Magyarországon az előfizetési
díj fél évre 3 pengő, 1 évre 5
pengő, Romániában 150 lei
egy évre a tags. díjjal, mely
postautalványon küldendő.

Megjelenik minden hó 1-én.

T A R T A L O M

Balogh: Hozzászólás a mult év telettetési eredményeihez

Vaszilcsin György: Szalmaháború

Góbe: Az anyákról

A csehszlovák méhészet védelme

Balogh: Csak előre haladjunk, ne hátra

Sok vagy kevés levegő kell-e a méheknek télen?

A méz

Hozzászólás

a mult év telettetési eredményeihez

Balogh Bálint kedves barátomnak e lap októberi számában közölt cikke figyelemztetett arra, hogy körkérdésére adós maradtam a felelettel. Resteltem bevallani, de úgy van, hogy az ember a mai élet sok baja között a legjobb akarat mellett is adós marad egyszer-egyszer. Bár végrehajtástól e téren nem kell félnem¹⁾, mégis pótolni igyekszem az elmaradottat azzal, hogy a magam tapasztalatairól külön számolok be, már csak azért, mert az én esetemből más irányu következtetést is lehet talán levonni, a mi véleményeim szerint a közszempontjából sem lesz minden érdek nélkül.

¹⁾ Ne tessék elbizakodni! A szerk.

Előre kell bocsátanom, hogy méhészetem csaknem csupa kétsoros hátul és fölül kezelhető kis Boczonádi családból áll, s ezekre mézteret szoktam tenni rendes méretű keretekkel. A kaptárban egy sorban 14 keret fér el, de télire csak 10—12 keretet szoktam egy sorban hagyni, s a méztereket ősszel mindig leveszem, hogy az oldalról csapó eső fölülről be ne áztassa a kaptárakat. Minden kaptárom felső kijárós és kettős, mindegyikben két család telel, s ezek közös teletölgömböt alkotnak középen. Kaptárain mind dupla falúak, de csak félcollos deszkából, a tömés csak újjnyi vastag, de papiros. Télire a kaptárok felső félcollos fedődeszkáira 10—12 sor újságpapírt s erre ismét félcollos fedődeszkát teszek s úgy rá a rendes nyerges tetőt, a hátsó rostaszövetes ablakra pedig 10—12 soros újságpapírt akasztok szöggel hozzászúrva a rostán át az utolsó kerethez. A röpnylás fogas szűkítője 20 cm. hosszúságban s egy cm. magasságban hagyja nyitva a bejárást. Minden anyacsaládom kinn telel az erdő szélén a szabadban, minden más védelem nélkül s évtizedek óta minden egyéb baj nélkül, kivéve, hogy a harkályok minden télen egynéhányat kikezdenek, s bizony előfordul, hogy ökölnyi lyukakat vágnak a duplafalú kaptáron át. (Igaz, hogy a falak csak vékony cukorládadeszkából vannak.) A gyengébb rajokat be szoktam vinni a tartalék anyanevelőkkel együtt a méhesszobámba, ahol a hőmérséklet ha ingadozik is, de nem hirtelen változó. Évek hosszú sora óta a teletésben alig pusztult el családom, s szinte nevetséges előttem az a régi szentírásnak hitt állítás, hogy a teletés a méhésztudásának a próbaköve. Soha mást nem tettem, mint hogy élelemmel bőven láttam el méheimet télire, s gondoskodtam arról, hogy háborítatlanul tölthessék el a téli nyugalom idejét. Arra azonban mindig volt gondom, hogy a fészket maguk a méhek rendezzék el s fészkelhelyezési műveletekkel ne tegyem tönkre megélhetésüket.

Az elmúlt őszön is így jártam el. 96 családomból mindössze a tavaly ujonnan rajjal benépesített 5 drb Balogh-kaptáramat és 6 drb Boconádi rajcsaládot, illetve anyatartalékot teleltettem benn, mind egytől egyig ki is telett szerencsésen. A kívül maradt 81 családból (melyek között csak egy Balogh-kaptár volt, s ez ki is telett) a tél folyamán elpusztult 4 drb. Kíváncsi voltam, hogy mi lehetett ennek az oka, holott ugyanugy volt ellátva, betelelve, mint a többi valamennyi. Vizsgálódásom eredménye a következő: az elpusztult négy családban kivétel nélkül maradt 8—10 kgr. élelem, s a méhek mégis éhen haltak, illetve megfagytak. De miért? Nálam a hármas anyanevelőkben visszamaradt egy-egy család, amely a többi anya és népének felhasználása után a visszamaradt s visszaszállt bogarakat megkapván, a nyár folyamán rendes családdá fejlődött, de mint ilyen egyedül lévén az anyanevelőben, élelmét is eszerint helyezte el fenn és a széleken, magának teletö-

helyet hagyva középen, Hogy méheket ne veszítsek a visszaszállingózás által, a rendes kettőskaptárba való telepítést, mint más években is, most is november második felében végeztem el, a mi semmiféle bajjal járni nem szokott máskor. Most azonban a méhek a nagy hidegekben közös gömböt alkotva a szomszéd családdal, a tulajdonképpeni nagyobb élelemraktártól s a fiasítástól megbarnult lépről elvonultak, a nagy hideg beálltáig elfogyasztották a közelükben levő élelmet, s így éhen veszttek, vagy megfagytak a fehér lépen, csupán az én ügyetlenségemből, mert hisz ezeket is nyugodtan benn telettettem volna, helyem lett volna elegendő hozzá, s tavasszal telepíthettem volna át őket, amikor már a veszélyen túl lettek volna.

Ennek alapján megállapíthatom, hogy régi meggyőződésem, mely szerint a duplafedelű kaptár a teletésre jobb, s a kettőskaptár közös nagy teletőgömbje a méheknek alkalmasabb, hogy a harkályok okozta kár szempontjából az én esetemben a deszkakaptár még az ilyen borzalmas télben is megfelelőbb, bevált, mert, ha a nevezett négy család régi, fekete lépeken még a nyár folyamán rendezhette volna el téli fészket, mint a többi régi anyacsalád, melynek fészeklépeit 10 év alatt sem bolygatom máskor, csak éppen akkor, mikor az anya minőségéről akarok tájékozódni, úgy egy családom sem pusztult volna el, csak úgy, mint más teleken, amikor veszteség nélkül értem meg a tavaszt.

Hogy a zárt helyen való teletetés a mézfogyasztás szempontjából lényegesen gazdaságosabb, azt sok évi tapasztalattal bizonyíthatom. Minden gyenge családot, melyhez sehogyan sem bizom, évek óta a pincében telettettem, s mondhatom alig van valami fogyasztás náluk. De a zárt helyen való teletetés nem egyszerű feladat. Ha a pincém nem volna 7 km-re a méhesemtől, minden családomat ott teletetném, mert erre kiváltképpen alkalmas, lévén 80 négyzetméter terjedelmű, teljesen sötét, négy és fél méter mélységben fekvő, ahol állandó szellőztetés mellett a mult rettenetes télen is mindig volt legalább három fok meleg, teljesen csendes és száraz. Régi csináltam volna már méheim részére teletővermet, de nem tehetem azért, mert a környéket el szokta önteni a tavaszi árvíz, így nálam a zárt teletelés csak csekély mértékben valósítható meg, de gyenge családjaimat mindig benn telettettem, sőt a három keletes anyanevelőket, vagy dögrováson lévő s nekem őszel felkinált kasokat pincében még pedig jó eredménnyel.

Összefoglalva az elmondottakat: A teletelés szempontjából jobbnak tartom a duplafedelű kettőskaptárt másnál, feltétlenül szükségesnek tartom, hogy a méhek teletőgömbje régi fias lépeken legyen kiképezve úgy, hogy a méhek teletőfűrtje fölött legalább öt újjnyi mézkoszoru legyen. Nem tartom helyesnek a méhek tulságos bebugyolását, sem a röpnyilás tulságos le-

szükítését. Meg vagyok róla győződve, hogy jó telelőhelyiségben családonként 3—4 kgm.-mal kevesebb táplálék kell a családnak, de biztosan tudom, hogy a jó telelőhelyiség elég ritka, Kasztl György itteni méhésztársunk évek óta elássa a méheket teljesen, nagy kövekkel vegyes földbe, s évek óta nem pusztul el családja a tél folyamán. Látnivaló ebből, hogy még sok az okulni valónk.

Most pedig áldás és békesség. Jobb telet és kivált jobb nyarat kíván minden méhésztársnak. **Falb Gyula.**

Falb ur cikkéhez kevés hozzá tenni valóm van. Hogy a bélelt deszkakaptárak sokban felülmulnák telelés szempontjából a szimplákat, azt bebizonyítva nem látom. Kezdetben a Balogh-kaptárak is bélelt fészekkel s ugyanilyen mézkmrával készültek. Egy jó ideig vegyesen használtam őket, kb. 10 év óta csak szimplafalu kaptárakat használok. A bélelt kaptárakat azért mustráltam ki, mert nagy volt az ütköző felületük s a mézkmra felrakásakor gyakran nyomtam agyon méheket. A telelésnél és különbséget nem találtam. Dr. Ciescelsky szerint a szabadban telelő méhcsalád 1.25 kg-mal többet fogyaszt szimpla-kaptárban, mint béleltben. Viszont Kleist mérései éppen ellenkezőleg 0.5 kg. megtakarítást mutatnak fel a szimplafalu kaptárak javára. Hogy melyik megfigyelőnek van igaza, bajos volna eldönteni, mert mindkettőt nagyon is komolyan lehet venni. Nézetem szerint nincs lényeges különbség.

Falb ur nagyszerű telelési eredménye azonban igazolja azon megállapításomat, hogy a gondos méhész portáján az elmúlt szigoru télen is kevés teendője akadt a méhészeti kaszásnak és hogy a hibát elsősorban önmagunkban keressük, s ha ott nem volna, akkor próbáljuk a kaptárban, vagy másutt keresni. A zárt telelés előnyei annyira kézenfekvők, hogy azt gáncsolni csak tudatlansággal, vagy rossz akarral lehet.

Kívánatos volna, hogy még sokan követnék Falb urnak a példáját a telelési eredmények utólagos beküldése tekintetében.

Balogh.

Szalmaháború

Irta :

Vaszilcsin György rajlelüyelő, ál-méhészeti felügyelő

Zoller A. a Méhész Ujság szerkesztője, lapjában a feletti bánatában, hogy szalmakaptárjáról nem zengettem dicshimnuszokat s hogy könyvét a mindennapiság közönyéből nem emeltem ki, a tőle várható iromossággal — miután nem győzi objektív argumentumokkal — a személyeskedés hozzá illő alacsony eszközehez nyul.

Pedig oly szép kerekded mondatokban tiltakozik Zoller a személyeskedés ellen, amikor az ő énjéről van szó, szinte enyelgés számba megy. M. U. 1927. október 1. 9. szám. Z. az ő sérthetetlenségét így adja elő:

«A gondolatok kicserélésének régóta gyakorlott, értékes formája a vitatkozás, de csak addig, amíg a szakszerűség és tárgyilagosság bűvös köréből ki nem lép és a személyeskedés terére nem kalandozik, mert a személyeskedéssé fajuló vita rombol és mérgez. Keserűséget hagy nemcsak a vitatkozó felekben, hanem az olvasók lelkében is, s nyomában csak elkedvetlenedés marad — amelyen csak Z. ur kéjeleg. — Aki írásaival a méhészet ügyének valóban használni akar, ébren örködjék a fölött, hogy a vitatkozás heve személyeskedés talajára ne sodorja — a személyeskedés csak Zoller ur privilégiuma. — «Ilyen sajnálatos eset történt Szegedi István és köztem. Talán megbántva érzi magát s emiatt írásában erősen megszólal a személyem iránt való ellenszenv és itt-ott bántani akarás is. Én felelősségem tudatában őt erre a térre követni nem fogom s minden igyekezetemmel azon leszek, hogy a szakszerű vita jogos körén belül csak érvekkel cseréljük ki nézeteinket.»

Sajnos! Zoller ur ezt a mértéket másra szabta, őt bírálni nem szabad, jaj a kritikusnak; Zoller a kritikán felül áll, ő szaktekintély, legalább is ezt szeretné elhíttetni olvasóközönségével. Zoller az illemtant ellenfeleire szabta.

Neki, rólunk így szabad írni: M. U. 1929. 9. számban 13. old.

«Tudtam, hogy ez a könyvbírálat rosszindulatu lehet... ezen lap zagyva írásmódja... kíváncsi voltam egy rosszindulattól fűtött bírálatra... a lap szerkesztője tehát kiadta könyvem Vaszilcsin Györgynek, kinek sikerült teljes mértékben tönkretennie a Vágbalparti Árm. nagy méhállományát.» Vaszilcsin volt az, aki cikkei után neve alá a méhészeti felügyelői rangot biggyesztette. Mi ezt a hóbortját lapunkban szóvá tettük, innen ered a jóindulat úgy a szalmakaptár, valamint könyvem iránt...« ilyen elfogult kritikuskokat mindenkor rajtacsíptem oly dolgokon... pontosan úgy vagyunk ezzel az álméhészeti felügyelővel... elgondolhatjuk mily magas nivón áll a «Méhészetünk» ha ilyen főmunkatársai vannak, most jön a kitünő főmunkatárs, az álméhészeti felügyelő, hisz ez egy kész röhedelem... mi őszintén sajnáljuk azt az olvasótábort, mely ezt a vérszegény, magyartalan és minden szakszerűséget nélkülöző lapot járhatja, melynek ily kitünő főmunkatársai vannak.»

Zoller a tánc- és illemtan tanára normákat ír elő a tárgyi-

lagos bírálatra és Ő maga annyira objektív: ez mind amit felsorakoztattam szaklapjából meritettem és én örülök, s nem féltém olvasóközönségét, hadd ismerjék meg nemcsak a kereskedőt, nemcsak a zsonglőr-méhészt, hanem a srófos eszű szerkesztő urat is. Sőt megigérem, csokorba foglalom stílus-gyakorlatait, melyeket a magyar méhészet legjobbjairól irt s melyeket az ő lapjából fogok kiollózni. Jeles szerkesztő lapját revízió alá veszem, melyben minden idők legnagyobb méhészeről a jó izlésű illetenár így ír:

«legszegeyentesebb plagizátor, lehetetlen plagizátor, lapja revolver lappá sülyedt, magyar zsurnaliszta szégyenfoltja, betübetjár», aki így ír az szexuális hajlamu, az saját szellemének gyalázatos korcsszülöttébe kéjeleg, ám ezt hagyjuk egyelőre, legyünk tárgyilagóságok.

Zoller elég bátor azt irni és állítani, hogy én tettem tönkre a Vágbalparti Ármentesítő nagy méhállományát.

Megfejtéshez nem kell főszerkesztői tudás. A laikus is tudja, hogy az 1926. év, melyben a 99 családos nagyméhészet megindult, meddő év volt. Méhészet a Vág és Nyitra folyók közt volt felállítva, amikor én átvettem, a Vág csak négyszer áradt ki az évben, a méhtelep fakadó vizeken úszott, talpakról kezeltük a méheket. Zoller-féle csomagolás következtében menekülő ür hiányában szállítás alkalmával sok család népessége legyengült, amely cukor etetéssel lett kiegészítve, 1927. és 1928. évek szintén gyenge évek voltak, ehhez járult, hogy rokonszenyemet nem tudtam megtagadni Zoller urtól, minden csipkedése dacára sem.

Emlékszik talán Z. ur, hogy 1928. év április hó 11-én Balogh B. utasítása alapján költésrothadásos családjai a P. földemesi méhtelegen máglyára rakattak, mely máglya 5 óráig lobogott s ezzel az 1926. óta lappangó költésrothadásos családok kiirtattak.

Hogy a rokonszeny teljes legyen, mi is lépést tartottunk Önnel, az anyalai méhtelep Zoller-féle kaptáraiból a méhcsaládokat, mint költésrothadásosat megsemmisítettük, miután a Balogh-kaptárak a rokonszenyre nem reagáltak, azokat a Társulat 1929. április havában eladta, ez a hü tükre a Vágbalparti Ármentesítő Társulat méhészete feloszlásának.

Az üres, fehérre meszelt Z. féle kaptárak bármikor megtekinthetők s eladójuk gyönyörködhetik benne.

Most pedig nézzük meg, mi lett volna akkor, ha Zoller szerencsétlen tervét az Ármentesítő Társulat magáévá teszi. Lásd **M. Ujság 1926. IV. 1. 16 oldalon.** 150 drb. rajoztató kassal óhajtotta megindítani a méhészetet 1926. őszén. A következő tavasszal 375 egyszerű kaptár lett volna beállítva. **«ÉN»-irja a nagy zsonglőr — «12 nagy Boconádi-kerettel bíró collos desz-**

kákból egyszerűen összeszegelt ládákat használnék. Ezeket házilag előállítva, à 70 Kcs = 26.250 Kcs kiadás.«

Érdekes méhész-szaktekintély Zoller. A szalmáról szakkönyvet ír, doronggal jön nekem, megvádol elfogultsággal, hogy a szalmaért nem lelkesedem, annyi előnye van a szalmakaptárnak s Ő legjobb tudása és egyéni lelkiismeretét követve, mégis deszkakaptárt ajánl a Társulatnak.

Mi következik ebből? Vagy szándékos rossz akarat, mert Z-nak 1926. áprilisában is kellett tudnia, hogy a deszka-kaptárak repednek, hasadnak, nyáron a lép leszakadozik, télen a nép megfagy benne, ha ezt tudta, mert egy 22 év óta méhészkedő zsonglőrnek tudnia kell, milyen a deszkakaptár, akkor a Társulatnak szándékosan adott rossz tanácsot.

Milyen tapasztalatai lehetnek Z. úrnak a szalmakaptár felől, kérdeztem már egyszer, hogy hol kísérletezett vele? azok a tapasztalatok igen fiatalok lehetnek.

Ezekután Z-nak bátorsága van kiállni s mások felett bírálatot mondani, sőt Szaklapot vezetni. M. U. 1926. XII. 9. old. elragadtatásában, amikor Boconádival polemizál, így bátorodik a szaktekintély úr írni: **«Mindezek nem a zöld asztal mellett kigondolt erőszakos kifogások, hanem kipróbált dolgok és tapasztalatokon nyugvó tények.»**

De tovább megyek, a nagyszemfényvesztőt idézem: **«1928. tavaszára a 575 család után műrajokkal együtt 100%-os szaporulatot véve alapul, szükség lesz további 575 kaptárra.»** (Az Istenért, csak nem Ön akarta leszállítani.) à 70 Kcs = 40.000 Kcs. Ez a bűvész produkció már igazán sok, szóval 26.250 + 40.520 Kcs. **összesen 66.450 Kcs** összeget akart Ön nem szalmába, de collos, érti! collos, egyszerű kaptárba investálni, mondja Zoller úr; ugy-e ez már **«röhedelem.»**

A lapvezér úr, aki ilyen lehetetlenséggel szórakoztatja olvasóit, nem átalotta nekem szerkesztői üzenetben így írni szellemes lapjának 1926. szeptember 1., 20. oldalán: **«Emlékezik arra, hogy mily lázasan jegyezte pontokba foglalva az én eszméimet az új méhészet felállítására vonatkozólag és mily módon szivta azokat magába? Ha legalább be tudta volna tartani azokat, akkor másként nézne ki a méhészet, mint ma.»** Hogyne emlékezném Zoller főszerkesztő ur, akkor... akkor már hamarabb készen lettünk volna a csóddel.

Eszmék! szép! Hát Ön az üzleten kívül eszméi magaslatra is tud emelkedni?!

A srófoseszü főszerkesztő ur terrorral akar kényszeríteni, hogy könyvét és szalmakaptárát dicsérjem; megfélemedezik arról, hogy ő maga is a deszkafalú kaptár dicséretével a vizet az én malmomra hajtja. Tagadom, hogy a M. Ujság 1926. július 1. 7. oldalon, **«Kaptár a gyakorlatban»** én irtam volna, **«Tény az, hogy a méhek a szimplafalú kaptárakban is megelégedésre telelnek ki és nem sokban maradnak e tekintetben a duplafalú**

kaptárak mögött... hiszen a szabadban álló és a zárt helyen őrzött méhcsalád fogyasztása között nem oly nagy a különbség és a megtakarítás, aligha ér föl azzal a gonddal és költséggel, amit egy telelőhelyiség felállítása okoz... Őszinteségemmel jár (ismerjük!), hogy saját aggodalmaimat is megvalljam és bizony én is sokkal inkább szeretném méheimet télen át védett, zárt helyen, lakat alatt tudni.« Ezen ténynek, megállapításnak pedig, nem Boconádi, sem Sötér, hanem az élő méhészek legnagyobbika, a pusztafödemesi úszónadrágos bajnok a tulajdonosa, akinek csálhatatlan megfigyelései szikla szilárdnak, akivel még Önnek sem lesz jó vitázni.

Lassankint elmondhatom Önnek, mily magas nivón áll az Ön lapja, melyből eddig is annyi ellentmondást sikerült kiböngészni, amelynek Ön a sikerült főszerkesztője.

Z, Önvallomásaiból olvasom, hogy rehabilitálta a deszkakaptárt, amennyiben a M. U. 1929. VII—VIII. számában azt írja, **«hogy az elhult méhcsaládok 80—90% helyteien keretméret folytán veszett ki»**, hála Isten, eddig mindig arra gondoltam, hogy megfagytak a deszkakaptárban, de Ön a vigasztalóm, midőn azt írja, pedig amit Ön ír, arra mérget lehet venni, hogy **«a nagy pusztulást semmi esetre sem a hideg mérvének, illetve rovására kell irnunk»**, avagy mélyen tisztelt srófos ész, távolódnak a szalmától, újabb eszme, lelkesítő kell a Méhész Ujság olvasóinak, lágy hangok a 64 cm. széles keretről szólnak. Remélem a 64 cm. keretről verset fog írni, melyet megzenésítés végett házi költőjének fog átnyújtani.

Lehet-e bírálatomat rosszindulatúnak nevezni, mikor Z. szerkesztő ur egy nagy méhészet megalapozásánál 825 drb colos deszkakaptárt javasol nyílt levelében, ez maga is döntő bizonyíték a deszkakaptár kiválóságáról.

Igy fest tisztelt Szerkesztő Uram a Vágbalparti Ármentesítő Társulat méhészetének tönkretétele az én megvilágosításomban.

A Vágbalparti Ármentesítő Társulat nagyszerű elnöke Zoller keresk. méhészlapjában M. U. 1926. VI. old. megemlékezik a nagy méhészet megalapozásáról, reá mutat arra, hogy **«Vaszilcsin György urat alkalmaztam a jövő méhészet felügyelője gyanánt, aki megértő szorgalommal és gyakorlattal fogott neki a nagy munkának...»** és Zoller ez a. snajdig, tetőtől-talpig kifogástalan objektív kritikus, aki a személyeskedést üldözi a következő VIII. havi M. U. 18. oldalán 27 soron keresztül öltögeti ildomos nyelvét; elnevez **«rajfelügyelőnek»**. Én azt hiszem, ezek a kitételek reám nem lealacsonyítók, mert engem szerény, dolgozó, munkás méhnek ismernek ezek a szellemes sorok, csak Zollerra jellemzők és arra az olvasó táborra, mely ilyenekben leli örömét.

Zollernek ellenszenvét megtudom érteni, a **«méhészeti»** és **«álméhész felügyelői»** állás ellen, a riválisom elég sokat kö-

nyökölt, ajánlkozott, telefonált s annyira beajánlta magát, hogy az elnök választása reám esett.

A választási esély titka: én nem ajánltam Zollert, de Ő igen melegen ajánlt engem.

Felteszem a kérdést, vajjon Zoller, aki a hóbortnak van olyan rabja, mint én, milyen nevet vett volna fel, mint felügyelő, talán erkölcsi felügyelő?!

Talán nem plagizálok akkor, ha Z. úr szavait nem teszem idézőjel közé. Zoller! zsonglőr úr! kicsi ember Ön ahhoz, hogy engem s munkásságom megbírálja, az Ön éretlenségei az én munkám értékét nem fogja leszállítani.

Hogy mit végeztem Csergőben, azt Önnél képzetben, komolyabb, súlyosabb urak bíráltak felül, akik már kinőttek az akrobata úszónadrágból, de akiket ez a méhész kötél-táncos már megcsipkedett.

A kötél-táncos lapjában 1926. VIII. 14. oldalon olvashatjuk, hogy a Vágbalpart méhtelepét néhány nevesebb méhész tekintette meg, akik az Ön munkatársai voltak s így nem tudom elhinni, hogy befolyásolhattam volna megfigyeléseiket és véleményeiket. A leírás Dóka Lóránt ny. államügyész és méhészeti írótól származik. Az **álméhészeti** felügyelő által vezetett telepet ugyanekkor megtekintették Falb Gyula ur, a pozsonyi M. E. elnöke, méhészeti szakíró, Balogh Bálint banktisztviselő, méhész, író; továbbá Schäffer Vilmos táblabíró urak, akik elismerő hangon emlékeznek meg a telep szervezéséről és vezetéséről, ebből az összhangból csak az Ön fanyar hangja hiányzik.

Ön tisztelt Szerkesztő uram, már 1926. évben megkezdte ellenem szellemi torz termékeit hinteni, személyeskedni, én a személyeskedés helyett Boczonádi lapjában 1927. III. havában tárgyilagos leíratot mondtam, «Univerzál» méz- és viaszpergetőről felhívtam a feltalálót, rendeztem verseny-viaszolvastást, bizonyítsa be, hogy gépje jobb, mint a használatban levők; azóta az agyon reklámozott masina csendesen kimult.

Szerkesztő Uram! Ön minden alkalmat és eszközt megragadott, ahol csak lehetett, sorok között úgy, mint cikkekben belém és méhésztársaimba kötött.

Zoller a kritika jogát nem ismeri el, jaj annak, aki írását bonckés alá veszi, hogy mit érnek az Ő újításai, tanai, megfigyelései, azt megvilágította Balogh méhésztárs.

A csürés-csavarás nagymesterének profilját láttuk, a fotografiát a színes fénykép segítségével lesznek bátor élethüen kiegészíteni. (Folytatása következik.)

Méhészek! Terjesszétek lapotokat!

Az anyákról

A méhészet alapja a népes család. Ez pedig teljesen az anyától függ. Ő a család feje, de nem egészen a parancsolója. Hogy mennyire nem parancsolója, azt abból látjuk, hogy akarva nem akarva kénytelen bepetézni az anyabölcsőt. S gondolom ennek a gyengéd kényszerítésnek a következménye az, hogy olyan sok hibás szárnyu anya van. A fajnemesítés az anyáknál s vele összefüggésben a heréknél veszi kezdetét. Ha az anyának nem áll rendelkezésre elegendő heresejt, dolgozó sejtbe is rak herepetét, vagy zugépitményekkel megtöltenek minden hozzáférhető helyet és ezzel az ingó építmény ingatlanná válik. Fontos az, hogy a családnak állandóan fiatal, illetve jó petézőképességű anyja legyen. Sok család maga cseréli ki az anyát, ha az előregedik. Nagyon sokszor azonban a méhésznek is be kell avatkozni. Rajzáskor elsőrendű anyákat szerezhetünk. A jobb tulajdonságokkal rendelkező család minden egyes anyabölcsőjét fel lehet használni anyanevelésre, mert a legszebb, legkifejlettebb anyák rajzáskor vannak. Sokszor előfordul, hogy a fiatal anya párzás alkalmával elvész. Ilyenkor, ha nem segítünk, fellép, vagy fellépnek az álnyák. Hogy az álnyák száma egy-e vagy több, nem tudhatjuk. Ezen a téren kevés a tapasztalatunk, itt csak tapogatózunk. Nálam a következő eset történt. A tél folyamán több családom anyátlanná vált. Kettő kivételével egyesítettem őket. Ezt a kettőt felhasználtam kísérletezésre. Az egyiket nem bántottam, hagytam, hogy fellépjen az álnya s neveljenek heréket. A másik családnak adtam frissen petézett lépet. Az új anya április 10-ike körül kelt ki. Most napos időben az álnyas család heréi már röpködtek. Az anya április vége felé kezdett petézni, de amint sajnálattal megállapítottam, nem termékenyült meg, himfiasító lett. Ebből az egy esetből nem következtethetek arra, hogy az álnya heréi nem termékenyítik meg az anyát. Az anyanevelést előlről kezdtem, de eredmény nélkül. Sehogy sem voltak hajlandók új anyabölcsőt építeni. A méheket elkedvetlenítette a sok sikertelen kísérletezés. A beadott friss petéket gondozták, de fellépett az álnya is. Hogy ebbe a családba életkedvet öntsek, adtam két fiasításos keretet méhekkal együtt, vigyázva arra, hogy legyen friss peté is. Ettől kezdve mindennap figyeltem s az álnya által frissen petézett helyeket megjelöltem. Sikerült az álnyát a petézésen rajtacsipnem. Igyekezett menekülni s közben a méhek az anyának járó tiszteletben részesítették, utat nyitva mindenfelé a menekülőnek, de hiába. Másnap legnagyobb meglepetésemre friss álnyapetéket találtam. Hogy egy és ugyanazon időben több álnya petézik-e, nem tudom, de feltételezem, hogy igen. Pár nap múlva a beadott fiatal méhek két anyabölcsőt építettek. Most a másik álnyas családnak is adtam anya-

bölcsőt. Kettőt leromboltak, a harmadikat azonban elfogadták. Körülbelül egyidőben keltek ki az anyák mindkét családnál. **Az anyák jelenléte mellett az ályanyák petéztek.** Az egyik családnál 8 napig a másik családnál 11 napig. Ettől kezdve nem találtam friss petét mindaddig, amíg a rendes megtermékenyült anyák meg nem kezdték a peterakást. Feltűnt, hogy az anya, az ályanya által lepetézett sejteket kerülte. A méhek az ályanyákat elpusztították-e, vagy nem, ez azt hiszem nyílt kérdés marad. Következtetek, de, hogy ez a következtetés mennyire állja meg a helyét, nem tudom. A család anya nélkül maradván izgatott lesz, de nem nyugszik bele ebbe az állapotba. Ha van miből, nevel anyát. Ellenkező esetben a fajfenntartás ösztönéből kifolyólag, dolgozó méhek kezdenek petét rakni. Hogy a dolgozó-méheknek a peterakáshoz kell-e előkészülniök, azt nem tudom. Az ályanya valószínűleg azért bujik oly nagyon, mert tudatában van annak, hogy cselekedete természetellenes. Külsőleg nem lehet rajta semmiféle elváltozást észre venni. Petézőszerve fejletlen s azért, habár naponként kevés petét rak is, hamar kimerül s helyét elfoglalja más, avagy egyszerre többen is petéznek. Amint a rendes anya megkezdí petézését, ők abbahagyják. Mi történik most az ályanyával? Látva azt, hogy a család létének fenntartása biztosítva van, visszatérnek-e a rendes napi munkához, vagy a dolgozók elpusztítják? De miért is pusztítanak el, hiszen «a cél szentesíti az eszközöket!» Nem követtek el semmi bűnt, sőt természetüket megtagadva a módjukban álló eszközökkel igyekeztek a létet biztosítani. S hogy ez csak részben sikerült, nem tehetnek róla. Lényeknek adtak életet s hiru reményt a méhcsaládnak az életben maradáshoz. Góbé.

A csehszlov. méhészet védelme

A német mező- és erdőgazdasági központi egyesület elnöke **Theusing**, valamint **Spies** szenátor a csehszlovák szenátusban a földmivelésügyi miniszterhez a belföldi méhészet védelme érdekében a következő interpellációt intézték:

«1928. július 10-én alulírottak a földmivelésügyi minisztériumhoz alapos megokolással a következő kérdést voltunk bátrak intézni;

1. Hajlandó-e Miniszter ur befolyását teljesen latbavetni a belföldön termelt méz tökéletes vámvédelme érdekében, úgyamint az a mezőgazdasági egyesületek, karöltve a méhészeti egyesületek központi képviselőletével, nemzetiségre való tekintet nélkül egyhangulag kívántak?

2. Hajlandó-e Miniszter ur intézkedni, hogy a szenátus közgazdasági osztályának 1927. június 9-én történt felszólításához képest a mézforgalmat szabályozó törvénytervezet el-

készíttessék és az alkotmányos tárgyalás végett előterjesztések?

3. Hajlandó-e Miniszter ur intézkedni, hogy addig is, a mézkereskedelemre vonatkozó jelenlegi törvények a legszigorubban végrehajtassanak, különös tekintettel a tengerentuli méznek, valamint a mesterséges uton előállított termékeknek, a valóságnak meg nem felelő módon, belföldi méz név alatt történő ajánlására és hogy ezen kihágást elkövetők büntetésüket elvegyék?

Mivel a Miniszter ur ezen kérdéseinkre a mai napig semmiféle választ nem adott, bátorkodunk ezen kérdést ujonnan megismételni.

Mult év július 15-iki kérdéseinkre ecsetelt belföldi méhészetünk helyzete változatlan. Az 1928. év folyamán tengerentuli mézek behozatala valamivel ugyan kisebb volt, mint az előbbeni évben, ennek azonban oka az, hogy a belföldi termelés jobb volt. Behozatalunk 1928-ban 2380 q volt 1,759.000 Kčs értékben. 1925. évben a behozott méznek kilogrammonkénti átlagára 7.39 Kč volt, mely már mint leszállított ár szerepel, mivel korábban ugyanezért a mézért 8.50 Kč-t fizettünk, ez az a sokkal kevesebb, mint a belföldi árnak a fele, mert az Állami Statisztikai Hivatal 1928-ra a belföldi méz árát kilogrammonként 17.25 Kč-ben számította ki. Emellett ezen külföldi méz többnyire másodrangú minőségben, sokszor valószínűleg hamisítva kerül a kereskedelembé, legalább is a fenálló rendelkezésekkel ellentétben a megengedettnél nagyobb nádcukor tartalommal és a túlmelegítés által vitamin és fermentumoktól megfosztva, úgy hogy mindettől eltekintve már csak ezen szempontból is minőségileg a belföldi árúnál sokkal rosszabb. Emellett ezen mézet gyakran, mint belföldi árút ajánlják.

Bár 1929. január 8-án a szorzószám felemelése által a méz és mesterséges méznek eddigi 2.80 Kč, s vámja 4.49 Kč-ra emelkedett kilogrammonként, bármennyire örvendetes legyen is ezen említett körülmény, elégségesnek a belföldi méhtenyésztés védelmére ez még mindig nem mondható, amint aztán behozatali statisztika is igazolja, mivel a folyó 1929. év első négy hónapjában 910 mázsát hoztunk be külföldről 816.000 Kč értékben 8.96 Kč átlagárban. Ha tehát ennek a vámemelésnek egyáltalában jelentősége van, úgy az mindenesetre nagyon csekély, mivel az előző 1927. évben a behozott méz átlagára 8.06, 1926-ban 9.05 Kč, 1925-ben 8.15 Kč volt. Ebből kiviláglík, hogy a belföldi termelésünknek hathatós védelmét és a külföldről beözönlő méznek csak abban az esetben tudunk eredményes gátat emelni, ha a méhészeti egyesületek által javasolt vámtételek kerülnek alkalmazásba az általunk ajánlott módon, amint az 1896. előtt érvényben volt és pedig külön vám a mézre és külön a mûmézre.

Sürgős még a mézforgalmat szabályozó törvénynek meghozatala. Az erre vonatkozó javaslata alulirottaknak 1926. június 24-éről a szenátus közgazdasági bizottságában 1927. június 9-én tárgyalatott és a mézkereskedelem rendezésének szükségességétől áthatva ezen javaslat a kormányhoz utasított azon felszólítással, hogy három hónapon belül a vonatkozó törvényjavaslat a nemzetgyűlés elé terjesztendő, ami a mai napig nem történt meg.

Alulirottak bátorkodunk a Földmivvelésügyi Miniszter urat ezen kérdésben mielőbbi állásfoglalásra ismételten felkérni.

Prága, 1929. június 26.«

Csak előre haladjunk, ne hátrafelé

Irta: Balogh Bálint.

A mai korban, mikor mindenben ugrásszerűen haladunk, örömmel kell minden újítást is üdvözölnünk, mely a méhészet szekerét előbbre viszi. Tény azonban, hogy a közel múltban kevés gyakorlati értékű vívmánnyal lettünk gazdagabbak.

A kaptár kérdés az évtizedes kaptárvitákkal tisztázódott és teljesen kialakult. A méhcsaládok életfeltételeit, gyűjtési és erőviszonyait pontosan ismerjük s gyakorlati próbákkal hozzá alkalmaztuk a kaptárt és keretméretet. Ezen a téren tehát sok keresni valónk nincsen. A nyugalom azonban ennek dacára nem következett be, mert az ember természetében rejlik, hogy a jónál jobbat akar. És ez rendjén is van így, mert ez a szülő anyja minden korszakalkotó találmánynak, melyeket nyomon követ az üzleti vállalkozás. Sőt, maga az anyagiakra való törekvés is sok hasznos dologgal ajándékozta már meg az emberiséget. Ez az az üzleti érdek, melyet közgazdasági szempontból előnyösnek ismerünk. Minden olyan találmány azonban, mely nem a közjót szolgálja s az ezt kísérő üzleti érdek csak a társadalom kizsákmányolását jelenti s ez a nem kívánatos üzleti érdek.

Zoller Antal, a «Méhészujtság» szerkesztője szintén a fel-találói emelvényen áll s onnét hirdeti megváltó eszméit, amelyeknek azonban némi szépséghibái vannak: ezek az eszmék egyáltalában nem újak, hanem olyanok, amelyeket az öreg méhészek már jórészt elfelejtettek, a fiatalok pedig már nem ismernek. Az ujság ingerével hatnak, mint egy kifordított ruha. Az, hogy a zsebek fordított oldalra kerülnek és hogy néhány gomblyukat be kell rajta varrni, az csak parányi szépség-hiba, amit a felületes szemlélő amúgy sem vesz észre.

A bemohosodott méhészeti tanok kellően levakarva, újra fel vannak táalva. Hogy pedig hely legyen az asztalon az új teríték számára, Zoller egy könnyed gesztussal lesöpri mind-

azon dolgokat, melyeket mások hosszas, fárasztó, nemritkán költséges kísérletezés árán kikapartak a hamuból a méhészek számára. Szóval **haladunk, de hátrafelé.**

Jaj annak, aki ezt észre meri venni, vagy aki egy szak-szerű bírálatot meg mer kockáztatni. Az ilyen, ha véletlenül egyesületi elnök, tudatlan, rosszakaratú, mert nem hajlandó a tévtanokat hirdető lapot az egyesületében ajánlani, ha véletlenül lapszerkesztő, akkor az újságja az irodalom szégyene stb. Szóval Zoller nem tűr ellenvéleményt — erre oka is van — és aki még is meg meri kockáztatni, az megismerkedik Zoller haragjával. Sőt megismerkedik vele az is, aki útjában áll, mint pl. a «Méhészetünk», mert, bár lapunk soha nem vétett neki, mégis hónapokon keresztül a lelegehetetlenebb támadásoknak volt kitéve. De így jártam én is egy bírálatért, s mert védekezni próbáltam, a tetejébe viselnem kell a személyeskedés vádját. Ez azonban nem akadályoz meg abban, hogy Zoller legfrissebb tanait egy kis revízió alá vegyem, annál is inkább, mert ő azon az alapon dolgozik, hogy: **amit százszor ismételünk, az megmarad.** Aki ellent mer mondani, azt leszamarazzuk. A számítás nem rossz, mert a járatlan kezdő méhész bedül, sőt az öreg is megtántorodik és ismerve a következményeket, kevés méhész hajlandó a Zollerrel való csetepatéra.

Zoller a szalmakaptár mögött áll. Nem ujdolog ez. A jauernigi Sunmich cég már több, mint 30 éve árulja. A szalmakapas pedig már Noé bárkájában is helyet foglalt. Csepely Pál volt ekecsi plébános is megpróbálkozott annak népszerűsítésével — eredménytelenül. Zollernek azonban nagyon kapóra jött az elmúlt tél. A legnagyobb hévvel hirdeti, hogy a **szimplafalu deszkakaptárakban fagytak meg a méhek és a szalmakaptár biztosítja egyedül a jó telelést.** El kell tehát dobni az eddigi felszerelést, mert az értéktelen, hátat kell fordítani az eddigi vezetőknek, mert azok tudatlanok. Kitűnő a számítás. Bűnbakot minden károsult méhész szívesen keres s van-e erre alkalmasabb a szimplafalú deszkakaptárnál? Elő a Racionális méhészkönyvvel, a mintakaptárral és a szalmakaptárral. A régi kaptárakban pedig igen jól fognak költeni a kottlók.

Nem oda Buda! Éppen az elmúlt tél bizonyította be, hogy ez a tan nem igaz. A zordabb, hegyes vidékeken a szimpla deszkakaptárakban sem pusztultak ki a méhek, a kevésbbé zord sík vidéken pedig nagy volt a pusztulás a szalmakapasos, szimplafalú, — a bélelt — deszka- és a szalmakaptárakban egyaránt. Nem volt különbség. Ha már most kiszedem a pusztult családok közül azokat, sőt csakis azokat, amelyek szimplakaptárakban laknak s hozzá is hazudok egy keveset, akkor a szerkesztői és mesteri tekintély álarca alatt félre vezethetem a méhészközönseget.

A sors iróniájának kell tekintenem, hogy Zollernek a pusztafödemesi telepén lévő 3 családja szimplafalu deszkakaptárban áttelelt. A tavasz folyamán ugyan éhen pusztult belőle kettő, de sebaj, a megmaradt egy család adott egy rajt, csak azért, hogy éhen pusztuljon. És Zoller még sem szereti a szimpla kaptárakat, dacára annak, hogy az ő méhei minden gondozás nélkül jól teleltek benne. (Ezt az egy családot ajánlom valamelyik fajnemesítő állomás szives figyelmébe, mert ez ugyancsak bemutatta a Darwini elvek szerinti életképességét.)

De térjünk át a dologra. Az elmondottakból, meg az előző cikkemből világosan látható, hogy a szalmakaptáraknak a telelés szempontjából hirdetett előnyei nem egyebek a körülményes ügyes üzleti kihasználásánál, más szóval, ez közönséges trükk. Lássuk már most, milyen a szalma, mint kaptáryanag?

Kijelentem, megfelelő, de nem jobb, hanem rosszabb a deszkánál. Kereken tagadom, hogy a minden tekintetben bevált deszkát utól érne. Elsősorban jóval drágább, még házilag előállítva is. A Zoller által forgalomba hozott mintakaptárak 50%-al drágábbak a deszkakaptáraknál. Ő minden tekintetben az önzetlenségét hirdeti nagy előszeretettel, így bizonyosan ezt az elvet vallja a minta-kaptárak forgalomba hozatalánál is. Ha nem így van, akkor tévedtem.

Tévedés, hogy a szalmakaptár szárazabb a deszkakaptárnál. A szalma erősen higroszkopikus, vagyis a vízpárákat elnyelő képességű; következésképpen a méhek által kilehelt levegő azt nyirkossá teszi. Hogy az ilyen nyirkos falu lakás melegebb volna a száraz deszkakaptárnál, azt tagadom. Az elmúlt télen minden, a kezembe került szalmakas zúzmarás volt belül, a kijárával ellentétes oldalon. Pedig ami a szalmakásra áll, az áll a szalmakaptárra is. A jókarban levő méhcsalád, azonban a zúzmara dacára is áttelelt, mert — ha százszor az ellenkezőjét is állítja Zoller ur, — a méhcsalád csak a méhcsomót fűti és nem a kaptárt.

Hogy a szalma rossz hővezető, az elvitatlan tény. De csak addig, míg száraz. A nyirkos szalma jobb hővezető a deszkánál. A deszka, mint hővezető a rosszabbak közé tartozik. Tessék csak közvetlenül a tűzhely mellé állítani egy collos (26 mm) deszkát, hogy mennyi idő kell ahhoz, míg a másik oldalon langyos lesz. Így mese az, hogy a szimplafalú deszkakaptárakban nagy hő ingadozásnak van kitéve a méhcsalád. Birja ebben a szibériai hideget éppenúgy, mint a bélelt, vagy szalmakaptárban s ha nem így volna, akkkor az elmúlt télen egy család sem maradt volna szimpla kaptárban életben. A tél elvégezte volna a selejtező munkát s nem kellett volna Zollernek evvel erőlködni. Említettem már, hogy a pusztulás legnagyobb mérvet a szalmakasokban öltött. Ennek oka ugyan nem a szalma volt, hanem az, hogy a kasos méhész az, aki leg-

ritkábban siet a bajban lévő méhei segítségére. Ha azonban igaz volna az, amit Zoller hirdet, akkor ma a káros méhészek siránkoznának legkevesebbet. Pedig, ha a szalma, mint kaptárfal biztosítaná az áttelelést, akkor biztosítania kell akkor is, ha nem Zoller-féle szalmaprésen nyomják téglává, hanem, ha az egyszerű parasztember fonja meg kasnak.

A szalma, mint kaptár-anyag más szempontból is mögötte áll a deszkának. Sajnos, a különféle méhbetegségek, melyeket eddig csak az újságokból ismertünk, veszedelmesen közel járnak hozzánk (Igaz-e Zoller úr?) Hogy ilyen esetben a szalmakaptárt fertőtleníteni nem lehet, hanem meg kell semmisíteni, azt nem kell bővebben bizonyítgatnom.

Hogy a nyirkos szalma melegágya a különböző gombáknak, azt már Waszilcsin György is elég világosan bebizonyította. Hozzá teszem, hogy a braulának — a méhtetűnek az éltető eleme a nyirok.

Nagy hibája a szalmakaptárnak, hogy a harkályok és egerék és egyéb kártevők ellen a legkevesebb védelmet nyújtja.

Többször megírtam már, hogy engem a harkályok kergettek a zárt telelőhelyiségbe, mert akkora lyukat vágtak a deszkakaptárimon, hogy a fejem is befért rajta. El lehet gondolni, hogy mennyivel könnyebben megy az a munka, ha a harkálynak nem deszkát, hanem szalmát kell felbontani. Látjuk ezt léptenyomon a szalmakasoknál. A szalmát a Zoller-féle szalmaprés sem teszi harkálybiztossá. De még könnyebben átfurja azt az egér, pedig, ha sok van belőle kellemetlenebb ellenség ez a harkálynál is. Ismerjük a kártételeit. Érzí ezt Zoller is és úgy tudom, pléhborítással akarja ezt a bajt kiküszöbölni. A hangyák, a fülbemászók és egyéb rovarellenségek, sőt a viaszmosó álcái is legkönnyebben a szalmában találnak búvóhelyet. És ha egyszer befurakodtak, bajos őket kipiszkálni.

Nagy hibája a szalmának, hogy idővel alakját veszti, megnyomul. Tartósság tekintetében sem veszi fel a versenyt a deszkával. Mindezekből látható, hogy a szalma csak a reklám maszkjában látszik olyan kitűnőnek, de semmiesetre sem bír a sok jótulajdonsággal, amit Zoller ráaggatott. Ha bármelyik méhésznek az a nézete, hogy a szimplafalú kaptár hideg, azon sokkal egyszerűbben és könnyebben segíthet oly módon, hogy béleltfalú deszkakaptárt csinál s a deszkák között tömi ki forgáccsal, mohával, fűrészporral vagy szalmával a saját egyéni ízlése szerint. Ez minden körülmények között jobb és megbízhatóbb a szalmakaptárnál. Házilag is előállítható, amit különben felesleges is mondanom, hisz a méhészek nagy része eddig is maga csinálta deszkából a kaptárait.

(Következő számunkban folytatjuk.)

Sok vagy kevés levegő kell-e a méheknek télen?

A «Bayerische Biene»-ből vesszük az alábbi cikket. Mindenekelőtt hangsúlyozni kívánom, hogy ez a kérdés tulajdonképpen már rég nem kérdés előttem és helyes lehet azoknak a nézete, akik nyitott kijárót, valamint azoknak is, akik a zárt kijárót javasolják. Attól függ minden, milyen rendszerű a kaptár és minők a mellékkörülmények. Én például a Kuntzschféle kaptárban teljesen zárt röplyuk mellett a hátsó kis szellőztető nyílás nyitvahagyásával pompásan teletetek. Az általánosan ismert országos kaptáraknál is tulajdonképpen az a kérdés, vajjon gyenge kis családcska telet-e a kaptárban, vagy pedig fejlett, erős törzs. Épp így befolyásolja ezen kérdés megítélését az is, hogy hol fekszik az illető méhészet. Szeles, vagy magasabb hegyen lévő családoknál feltétlenül más kijáró helyes, mint azoknál, melyek védett helyen teletnek. Különbség van ezenkívül a méhes északi vagy déli fekvése között is. Számtalanszor tapasztaltam, hogy amíg nálam a hó már teljesen elolvadt, a velem szemben levő északi oldal még teljesen havas volt. Ennek a vitás kérdésnek eldöntésénél talán leginkább azt a közvetítő formulát használhatjuk, hogy nem minden röplyuk egyformán jó minden méhészetben és főleg nem minden viszonyok között. Ez okból mindig mosollyal olvasom, ha a különböző lapokban a különböző méhészek oly mérgesen rontanak egymásnak és mindenképpen a másik félre akarja az ő egyedül üdvözítő felfogását rábeszélni, amit minden lehető és lehetetlen érvekkel alátámaszt. Ugylátszik, mintha megfeledeztek volna arról, hogy a különböző viszonyokat és talán nem utolsó sorban a különböző kaptár formákat is figyelembe vegyék.

A mindenki által elfogadható igazság ebben a kérdésben a következő: tapasztald ki magad, hogy a te viszonyaid között a te kaptárrendszerednél az összes számbavehető mellékkörülmények figyelembe vétele mellett és hosszú évek összehasonlító kísérletezései után, mi a legjobb.

Ezuttal elmondok egy kis történetet, ami velem 1926-ban esett meg. December 16-án egy, a lakásomtól távol eső méhészetemben a családoknál légmentesen elzártam az összes kijárónyílásokat, azért, hogy a zárt helyiségben telető méheknek levegőszükségletét belülről, a kaptár ajtaján levő szellőző nyíláson adjam meg. (Ezt különben az összes méhészeknek ajánlhatom.) Mivel korán esteledett, sietségemben elfelejtettem öt erős családomnál a hátsó szellőző nyílást megnyitni. Csak egy hónap múlva, január 14-én látogattam meg ismét méhészetemet, hogy a kijárónyílásokat szabaddá tegyem és a hátsó szellőző nyílást elzártam arra az esetre, ha netalán egy-egy szép

nap lenne, amikor a méhek megtisztulhatnának. Otthon, a házam melletti méhesben két nap előtt majdnem négy óráig tartó tisztuló kirepülést tartottak méheim.

Mikor a méhesbe léptem, mulasztásomat azonnal észrevettem. Minden méhészképzéshez, milyen címet osztogattam magamban magamnak hanyagságomért. Az illető kaptárak vadonatújok voltak, kifogástalanul jól záródó ajtókkal, úgy, hogy a szelelőlyuk meg nem nyitása által méheim a külvilágtól tökéletesen el voltak vágva. Lelki szemeim előtt már láttam a lehullott óriási méhcsomót, s már gondolkodtam rajta, hogy majd jó lesz a tavaszi rajoknak az elpusztult öt család helye. Legelőször azokat hallgattam meg és nagy öröömre kettőnél ugyanazt a csendes mormogást hallottam, mint egyéb rendben lévő családoknál. A másik három családnál levéve az ajtót, kihuztam a télire mindig alája tenni szokott olajos papírt és csodálkozással láttam, hogy azoknál talán még kevesebb pusztult el, mint a többinél.

Ebből az esetből nem akarok általánosan érvényes következtetést levonni, annyira nem, hogy magam sem vállalkoznék másodszer ily kísérletre, minden esetre ez az élményem választ ad arra a kérdésre, vajjon sok, vagy kevés levegőre van szükségük a méheknek. Nem vagyok barátja a méhek teljes elzárásának, de egyáltalán azoknak a nézetét sem helyeslem, akik teljesen nyílt kijáró nyílás mellett való telettetést ajánlják. ahol csupán az egér és más betolakodó ellen védekezünk. Az utolsó 10 esztendőben járványszerűen elharapódzó nozema pusztításai vajjon nincsenek e összefüggésben a kb. ugyancsak 10 év óta erősen ajánlott nagy és nyitott kijárónyílás mellett való telettetéssel. Ez a kérdés mindenestre megérdemli, hogy a méhészek éveken át kísérletezzenek vele és a megfigyeléseiket közölgjék.

A méz

Jegyzetek a lipitóujvári méhésztanítói kurzus előadásáról 1929

Méz alatt értjük a méhek által különböző virágokból összehordott és általuk feldolgozott édes folyadékot, amit lépekben helyeznek el. Ez a méznek a definíciója az 1908 évi gènevai nemzetközi gyűlésről.

Mézet a méhek amint tudjuk a virágokból gyűjtött nektárból dolgozzák fel. A nektár édes folyadék, mely túlnyomó részben 85—95% vizet tartalmaz és csak 5—15%-ig glukosa (szőlőcukor); fruktosa (gyümölcs-cukor) és saccharosa (répacukor) már kevesebb mennyiségben van benne. A méhek az általuk behordott nektárt átdolgozzák, elhelyezik a lépekbe és pár-

lasztással besűrűsítve mézzé alakítják. Hogy hogyan alakul át a nektár mézzé, ezt még a mai napig pontosan nem tudjuk. Vannak különféle elméletek, melyek közül kiválik Künstenmacher és Brünniché; ezeknek az elméleteknek a kimagyarázását majd más alkalommal fogom leírni.

Vegyük elő a tiszta méznek normális vegyelemzését. A rendes, tiszta, belföldi virágméz tartalmaz:

	minimum	maximum
1. Viz	14—17 %	25 %
2. Invertált cukor	65 %	78 %
3. Glukosa	30 %	35 %
4. Fruktosa	35 %	40 %
— Glukosa és fruktosa elontási aránya a mézben	100:101	100:135
5. Saccharosa	4 %	10 %
6. Dextrin	— %	2 %
7. Fehérnye	0.25 %	0.55 %
8. Enzyme) mennyiségét nem lehet ezideig megállapítani,		
9. Vitaminok) csak azt tudjuk, hogy van.		
10. Ásványi anyagok — hamu	0.2 %	0.3 %
11. Aromaitkus anyagok	?	?
Eterikus olajok)		
12. Savak	0.05 %	0.2 %

Mielőtt azonban a mézzel bővebben foglalkoznánk az alanti táblázatban felsorolom egynéhány fajtájú méznek a vegytani elemzését.

A méz eredete	Szállard anyag										
	Víz	Invert cukor	Glukosa	Frantosa	Glukosa és frantosa aránya	Saccharosa	Dextrin	Fehérnyemű anyagok	Hamu	Savak	
Slovensko:											
Akácmez — — —	83.78	16.22	68.15	29.18	38.97	100:103	9.98	1.35	0.17	0.09	0.09
Tisztesfűmez — — —	80.85	19.65	65.21	30.16	35.05	100:116	10.28	1.90	0.21	0.10	0.19
Málnaméz — — —	85.21	14.79	78.75	37.10	41.65	100:112	1.27	1.15	0.18	0.05	0.05
Epilóbium méz — — —	83.39	16.61	62.23	26.82	36.38	100:130	4.51	7.51	0.51	0.18	0.19
Cseh és Morvaország:											
Hársfaméz — — —	82.06	17.94	74.98	37.18	37.80	100:101	0.45	0.35	0.16	0.07	0.1
Akácmez — — —	81.90	18.10	68.35	29.45	38.90	100:132	6.80	1.20	0.12	0.04	0.08
Fehérhere méz — — —	81.30	18.70	75.19	36.18	39.01	100:108	0.87	0.65	0.35	0.10	0.09
Epilóbium méz — — —	83.80	16.20	63.76	31.62	32.14	100:101	4.75	12.19	0.51	0.18	0.19

Ha ezen táblázatban felsorolt méznemeket összehasonlítjuk, láthatjuk, hogy milyen különböző a más és más vidéken gyűjtött méz, pl. az akác Csehországban és minálunk.

Ha a méz eredetét vizsgáljuk, úgy van virágméz és állati eredetű méz. A virágmézek általában világos színűek, kivéve a pohánka mézet, mely sötétbarna színű. Az állati eredetű méz

pedig mind sötét színű. A legjobb és legizletesebb mézfajok a tavaszi és a kora nyári hordásból vannak. Ekkor virágzanak a gyümölcsfák, a rétek és erdők flórája, a mézelő fák számtalan faja. A nyári és az őszi mézfajok közül kiválik a tisztességes fűmész. — Az egyes mézfajok színezetét azonban nem lehet sablonosítani, mert sok függ a talaj és klimatikus viszonyoktól, ami pedig a színezésre nagy hatással van. Feltűnő módon lehet azonban megkülönböztetni az egyes mézfajokat aromájuk és a szagukból. A méz szaga tipikus jellemző mézszag. Igen sokszor különböző virágillatú — kellemesen aromás. Ezen szag a nektárban foglalt éterikus olajoktól ered; ilyenek különösen pl. az akác s a hársfa méz, továbbá a hagymaméz (Németországban Zittau).

Minél öregebb a méz, annál gyengébb arómájú, mert az éterikus könnyű olajok elillannak. Sokszor a méznek nehéz, dohos, kellemetlen szaga van, ami többnyire öreg lépekből, öreg szalmakasok és öreg, dohos kaptárakból ered. A méz szagából igen könnyen lehet megítélni, vajjon nem leképezett kasból ered-e? A méz íze édes és különböző arómájú. Kellemes ízű a virágméz. Rosszak a kifőzött méz, az erjedő méz, sőt rossz a méz akkor is, ha hosszabb ideig vasedényben volt elraktározva. Rossz benyomást kelt a törmelékes, a fiasítással teli méz. (Folytatjuk.)

Felhívás!

Az országos méhésztársaság egyesületek szövetségének központi titkársága értesíti az összes méhésztársaságokat hogy az 1930 évi méhésztársaságok pontos névjegyzékét, címét, méhállományát, továbbá annak a közlését, hogy a hivatalos lapon kívül milyen méhésztársasági szaklapokat óhajt járattatni — még ez év december 10-ig feltétlenül terjessze fel.

Felhívja továbbá a tagokat, hogy a rendes tagsági díjban — 500 Kcs erejéig — méhésztársasága és annak berendezése lopás, rongálás és tüzeset ellen biztosítva van. Aki nagyobb összegre óhajtja méhésztársaságát biztosítani, minden megkedett 1000 Kcs 5 korona azaz öt koronát tartozik felülfizetni

Tehát felkérjük kedves méhésztársainkat, hogy a fent felsorolt adatokat minden méhésztárs a körzetében lévő méhésztársaság vezetőjéhez feltétlenül december 10-ig jelentse be.

Méhésztársaságunk szerkesztősége

Szeptember havi megfigyelés és jelentés Galántán:

Tengerszint magasság	hőmérséklet						Kaptármérleg súlykimutatása 1. 2. 3. dekadében						Összesen (-) vagy (+) kg.	Átlagos napi időjárás							Csapadék m/m-ben jegyzet				
	Min.			Max.			hordás gr.-ban			apadás gr.-ban				derült	borús	esős	zivataros	jégeső	széles	váltgőz		Uralkodó szélirány	Rőgnapok száma	Virágzások	
	dekade																								
	1	2	3	1	2	3	Havi átlagos C.	1.	2.	3.	1.	2.													3.
121 2	14.2	10.1	7.7	29.8	25.9	17.2	17.48	1100				700	1100								0.70				23

Összeállította: SZÉKELY

Vidékünkön szeptember hóval meglehetünk elégedve. A jó családoktól csak úgy csurgott a méz a pergetőből. Az őszi serkentő etetés hatását szept. végén már észre lehetett venni. Méheink fiatal méhekkel és bő méhkészlettel mennek majd teleőbe. A havi mérleg 70 dkg. apadást mutatott. Időjárás tekintetében leghidegebb szeptember 20-án + 2° C volt, éjjel; legmelegebb szeptember 4-én 36° C. Általában azt mondhatjuk, hogy a hőmérséklet egyenletesen apadó volt. Az ideai hordási viszonyok, arányitva a tavalyihoz (- 2-10 kg.) sokkal kedvezőbbek voltak.

Meghívó!

A Galánta és vidéke méhészegyesület f. évi november hó 17-én d. e. 9 órakor a Politzer féle vendéglő mozi helyiségében rendes havi gyűlést fog tartani, mely alkalommal Balogh Bálint, úr, egyeletünk alelnöke fog beszédet mondani a méhészek téli munkájáról. Felhívjuk kedves méhésztársainkat, hogy a gyűlésen minnél nagyobb számban jelenjenek meg.

Vendégeket szívesen látunk.

Az elnökség

„Méh“ a magyar méhészek lapja! Budapest V., Arany-János ucca 1. Megjelenik minden hó 1-én. — Egész évi előfizetési díj, melyben az évi 116 oldalas naptár is bennfoglaltatik: Csehszlovákiában 38 Kč, Magyarországon 5.60 P., Jugoszláviában 66 D., Romániában 220 lei. — A legolvasottabb szaklap, 20 éve szolgálja önzetlenül — egyedül a méhészekre támaszkodva — a méhészet ügyét.

Felhívás! Levelezésnél felkérem tagjainkat, hogy válaszlevelet, vagy válaszlapot küldeni sziveskedjenek, mert különben azokra csak a „szerkesztői üzenetek“ rovatban adhatok rövid választ.

Kasos méhek iránt
érdeklődők
forduljanak szerkesztőségünkhöz.

Boczonádi Lapja a MÉHÉSZET

*A legolcsóbb és legtar-
talmasabb szaklap. Elő-
fizetési ára 1929. évre
32 Ké. Mutatvány szá-
mot díjtalanul küld a
kiadóhivatal Ujpest,
Széchenyi utca 8. szám,
hová az előfizetési díj
is postautalványon küll-
dendő. De beküldhető
az Pálka László Žilina
(Zsolna) címre is. —*

A VAJDASÁGI MÉHÉSZET

a Senta és vidéke s több méhészkör-
nek hivatalos lapja, Sentán SHS (Bács-
ka) Ősz Szabó Dániel ismert nevű
méhész szerkesztésében jelenik meg.

VM

Előfizetése egy évre 32— Kés,
mely összeg a „Méhészetünk“
útján eszközölhető.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Senta SHS (Bácska)
Vojislava Jiljta (Kard) u. 7

IVÁNYI FERENC
vendéglős és borkereskedő
NOVÉ ZÁMKY — ÉRSEKÚJVÁR.

Vendéglő: Városház-utca 4.
Pincészet: Kossuth-tér 2.

Ajánlja kitünő belföldi fajborait

Műlép

elsőrendű garantált tiszta méh-
viaszból, tetszés szerinti nagy-
ságban kilogrammonként 42 Ké.
10 kg. rendelésnél ingyenes cso-
magolás és ingyenes szállítás.

Műlépem Banyár Miklós fű-
szerkereskedésében (Főtér, a
barátok épülete) is kapható.

A komáromi gazdasági kiállításon
ezüst éremmel kitüntetve.

Bresztovszky
Lajos

tanító, Nové Zámky Bogyó u. 2.